

Geografia, klasa 8.

Uczeń potrafi na poszczególne oceny:

DOPUSZCZAJĄCĄ	DOSTATECZNĄ	DOBRA	BARDZO DOBRĄ	CELUJĄCĄ
- wskazać na mapie umowną granicę między Europą a Azją; - odczytać z mapy współrzędne geograficzne skrajnych punktów Azji.	- obliczyć rozciągłość południkową Azji; - opisać konsekwencje dużej rozciągłości południkowej i równoleżnikowej Azji.	przywołać przykłady skrajnych wartości zjawisk geograficznych w Azji, w szczególności w odniesieniu do: ukształtowania terenu, klimatu, sieci rzecznej, gęstości zaludnienia oraz wartości PKB.	- uzasadnić na podstawie map ogólnogeograficznych i tematycznych, że Azja jest obszarem wielkich kontrastów geograficznych; - wyjaśnić zróżnicowanie rozmieszczenia ludności w Azji.	- podać przyczyny zróżnicowania gospodarczego państw Azji; - proponować działania zmierzające do ograniczenia ubóstwa w najbiedniejszych krajach Azji.
- opisać, na podstawie klimatogramu roczny przebieg temperatury powietrza i opadów w klimacie zwrotnikowym monsunowym; - wyjaśnić, dlaczego podstawą wyżywienia mieszkańców Azji Wschodniej i Południowo-Wschodniej jest ryż.	- porównać warunki klimatyczne w klimacie zwrotnikowym suchym i klimacie zwrotnikowym monsunowym; - wyjaśnić różnice w wilgotności powietrza podczas monsunu letniego i zimowego.	- wyjaśnić mechanizm powstawania monsunu letniego i zimowego; - opisać zastosowanie ryżu w życiu codziennym mieszkańców Azji Południowo-Wschodniej.	wykazać związek między cechami klimatu monsunowego a rytmem upraw i „kulturą ryżu” w Azji Południowo-Wschodniej.	wyjaśnić, dlaczego opóźniający się monsun letni może być przyczyną wystąpienia klęski głodu.
- wyjaśnić, w jaki sposób dochodzi do powstawania trzęsień ziemi; - zdefiniować tsunami; - wskazać na mapie obszar określany jako pacyficzny pierścień ognia.	- opisać, na podstawie mapy tematycznej, rozmieszczenie płyt litosfery; - wyjaśnić związek między przebiegiem granic płyt litosfery a występowaniem rowów tektonicznych,	- zidentyfikować prawidłowości w rozmieszczeniu zjawisk sejsmicznych i wulkanicznych w odniesieniu do płyt litosfery; - wymienić negatywny wpływ trzęsień ziemi i tsunami na	- opisać sposoby zapobiegania tragicznym skutkom trzęsień ziemi i tsunami; - analizować możliwości przewidywania niebezpiecznych zjawisk sejsmicznych oraz	- korzystać z nowoczesnych aplikacji informujących o wystąpieniu zjawisk sejsmicznych; - podać podstawowe zasady zachowania podczas wystąpienia trzęsień ziemi.

	wulkanów, trzęsień ziemi i tsunami.	życie człowieka.	zapobiegania ich skutkom.	
- opisać na podstawie mapy położenie fizycznogeograficzne Japonii; - wymienić podstawowe grupy produktów wytwarzanych w Japonii.	uzasadnić, że Japonia jest obecnie jedną z najpotężniejszych i najnowocześniejszych gospodarek świata.	opisać warunki przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz określić ich wpływ na rozwój gospodarczy kraju.	ocenić wpływ warunków przyrodniczych i społeczno-kulturowych na rozwój gospodarczy Japonii.	zdefiniować problemy mieszkańców Japonii związane m.in. z pogonią za sukcesem i dążeniem do maksymalizowania wydajności pracy.
opisać, na podstawie mapy, zróżnicowanie przestrzenne gęstości zaludnienia w Chinach.	- podać najważniejsze czynniki rozmieszczenia ludności w Chinach; - wymienić kierunki rozwoju gospodarczego Chin.	- wymienić i wyjaśnić dawne, obecne oraz przyszłe wyzwania demograficzne Chin; - zaprezentować główne kierunki rozwoju gospodarczego Chin w XXI w.	wyjaśnić cele, zasady oraz dokonać oceny polityki jednego dziecka.	prognozować zmiany roli i znaczenia Chin w światowej gospodarce i polityce.
- opisać przestrzenne zróżnicowanie poziomu rozwoju gospodarczego Indii na podstawie mapy; - opisać zmiany liczby ludności w Indiach.	- podać przykłady czynników utrudniających i ułatwiających rozwój społeczno-gospodarczy Indii; - dokonać charakterystyki wybranych przemian gospodarczych w Indiach.	- wyjaśnić wyjątkowość struktury społecznej w Indiach; - ocenić rolę czynników społecznych, w tym kontrastów dla rozwoju gospodarczego Indii.	- szeregować czynniki rozwoju gospodarczego Indii według ich znaczenia dla sytuacji ekonomicznej kraju i jego mieszkańców; - wyjaśnić znaczenie przemysłu nowoczesnych technologii w rozwoju gospodarczym Indii.	wskazać kierunki rozwoju społecznego Indii, które mogą mieć kluczowy wpływ na rozwój gospodarczy w przyszłości.
- wskazać na mapie miejsca wybranych konfliktów na Bliskim Wschodzie; - podać najważniejsze cechy odróżniające region Bliskiego Wschodu od innych regionów na świecie; - wymienić najważniejsze cechy Islamu.	- opisać wielkość i rozmieszczenie złóż ropy naftowej na Bliskim Wschodzie; - wyjaśnić znaczenie zasobów ropy naftowej dla gospodarek państw bliskowschodnich.	- dokonać ogólnej charakterystyki kultury Bliskiego Wschodu ze szczególnym uwzględnieniem struktury religijnej; - ocenić wpływ czynników społecznych na poziom i tempo rozwoju gospodarczego państw na Bliskim Wschodzie.	ocenić planowane kierunki rozwoju społeczno-gospodarczego państw na Bliskim Wschodzie pragnących unowocześnić strukturę swojej gospodarki.	- wykazać wieloaspektowość konfliktów obserwowanych na Bliskim Wschodzie; - udowodnić funkcjonowanie stereotypowego postrzegania regionu Bliskiego Wschodu w świadomości wielu Europejczyków.

wymienić charakterystyczne elementy środowiska przyrodniczego Afryki.	opisać charakterystyczne elementy środowiska przyrodniczego Afryki.	- przedstawić główne cechy krajobrazów Afryki; - wyjaśnić genezę wybranych elementów środowiska przyrodniczego Afryki.	- wyjaśnić zależności między wybranymi elementami środowiska przyrodniczego Afryki; - wykazać cechy świadczące o zróżnicowaniu środowiska przyrodniczego Afryki; - nazwać i wskazać na mapie przykładowe krainy w Afryce.	- scharakteryzować wyjątkowe zjawiska przyrodnicze w Afryce i wyjaśnić ich pochodzenie; - nazwać i wskazać na mapie przykładowe krainy Afryki i omówić ich specyfikę.
- nazwać główne masy powietrza i typy opadów występujące w Afryce; - wymienić strefy klimatyczne-roślinne w Afryce.	- Opisać dowolną strefę klimatyczno-roślinną Afryki; - wskazać rejony obfitych opadów i susz w Afryce.	- Opisać dowolną strefę klimatyczno-roślinną Afryki uwzględniając gospodarowanie człowieka w tej strefie; - wskazać rejony obfitych opadów i susz w Afryce określając przyczyny występujących różnic.	- omówić cyrkulację mas powietrza w strefie międzyzwrotnikowej; - wyjaśnić wzajemne zależności między strefami klimatycznymi i roślinnymi; - wskazać na mapie zasięgi występowania poszczególnych stref klimatyczno-roślinnych w Afryce.	- wykazać specyfikę cyrkulacji mas powietrza nad Afryką; - wskazać konsekwencje przyrodnicze i gospodarcze cyrkulacji mas powietrza w Afryce; - porównać strefy klimatyczno-roślinne w Afryce pod względem możliwości ich zagospodarowania przez człowieka.
- podać definicje terminów: Sahel, nomadowie, pustynnienie; - wskazać na mapie region Sahelu.	określić warunki przyrodnicze charakterystyczne dla Sahelu.	- wskazać sposoby tradycyjnego gospodarowania w strefie Sahelu; - wymienić przyczyny pustynnienia.	określić kierunki zmian sposobów tradycyjnego gospodarowania w strefie Sahelu.	omówić przyczyny pustynnienia i wskazać sposoby zapobiegania temu procesowi.
- pokazać położenie Kenii na mapie; - nazwać walory przyrodnicze Kenii.	wymienić kilka walorów turystycznych Kenii.	wskazać rodzaje turystyki, jakie mogą być realizowane w Kenii.	określić znaczenie rozwoju turystyki dla państw Afryki.	wskazać możliwe konsekwencje dla gospodarki i środowiska przyrodniczego Kenii związane z rozwojem turystyki.

wskazać obszary nadwyżek i niedoborów wody.	- podać nazwy roślin uprawnych Afryki; - wymienić sposoby gospodarowania w Afryce.	opisać problemy rolnictwa Afryki.	wyjaśnić przyczyny problemów rolnictwa w Afryce.	przedstawić przykłady pomocy międzynarodowej dla społeczeństwa Afryki i ocenić ich skuteczność.
określić wartości przyrostu naturalnego w Afryce.	- przedstawić główne problemy Afryki; - wskazać regiony głodu i niedożywienia w Afryce.	analizować przyczyny głodu i niedożywienia w Afryce.	przedstawić sposoby rozwiązania problemu głodu i niedożywienia oraz ocenić ich skuteczność.	przedstawić wskazane problemy Afryki (konflikty, choroby).
nazwać główne surowce mineralne występujące w Afryce.	wskazać regiony słabiej i lepiej rozwinięte gospodarczo w Afryce.	wskazać dziedziny gospodarki mogące rozwijać się współcześnie w Afryce.	- omówić specyfikę gospodarki państw słabo i średnio rozwiniętych gospodarczo w Afryce; - omówić uwarunkowania społeczne w Afryce.	wskazać na przyczyny zróżnicowanego rozwoju państw Afryki.
wskazać na mapie główne jednostki fizycznogeograficzne Ameryki Północnej i Południowej.	opisać warunki naturalne Ameryki Północnej i Południowej.	- scharakteryzować cechy środowiska przyrodniczego regionu; - scharakteryzować wody powierzchniowe Ameryki Południowej i Północnej.	określić związki między poszczególnymi elementami środowiska przyrodniczego Ameryki Północnej i Południowej.	Przedstawić, korzystając z map tematycznych, prawidłowości w ukształtowaniu powierzchni Ameryki Północnej i Południowej.
wskazać na mapie zasięg lasów i prerii w Kanadzie.	wymienić czynniki przyrodnicze wpływające na przesunięcie granicy lasów w Kanadzie.	wskazać przyczyny przekształcenia większości prerii w obszary rolnicze.	określić związki między obszarami uprawnymi i lasami a gospodarką Kanady.	przedstawić historyczne uwarunkowania rozwoju rolnictwa i gospodarki leśnej w Kanadzie.
zdefiniować pojęcia: cyklon tropikalny, huragan, tornado,	przedstawić konsekwencje katastrofalnych zjawisk	określić warunki niezbędne do uformowania się cyklonu	przedstawić zależności między działalnością	ocenić skalę zagrożeń jakie stwarzają kataklizmy

powódź i wskazać na mapie regiony występowania tych zjawisk. • scharakteryzować las równikowy.	przyrodniczych. • przedstawić znaczenie lasu równikowego dla Ziemi.	tropikalnego; • wymienić przyrodnicze skutki powodowane przez huragany.	człowieka a intensyfikacją zjawisk katastrofalnych.	naturalne w Stanach Zjednoczonych.
• wymienić wybrane nazwy grup, plemion rdzennej ludności Ameryki Północnej i Południowej; • wskazać regiony, w których nadal żyją plemiona nie podlegające wpływom cywilizacji.	• wskazać przyczyny zaniku rdzennej ludności obu Ameryk; • zdefiniować pojęcia: Indianin, Kreol, Metys, Mulat, rasizm.	• przedstawić piętrowość roślinną lasu równikowego; • wymienić przyczyny deforestacji Amazonii.	• określić związki między warunkami środowiska lasu równikowego a rozwojem gospodarczym tego regionu.	• przedstawić szanse i zagrożenia związane z kontynuacją obecnej polityki gospodarczej Brazylii.
• wskazać wielkie miasta Ameryki Południowej i Północnej; • zdefiniować pojęcie urbanizacji; • wskazać na mapie megalopolis w Stanach Zjednoczonych.	• wymienić problemy wielkich miast Ameryki Południowej; • zdefiniować pojęcie dzielnic nędzy.	• scharakteryzować zróżnicowanie etniczne społeczeństwa Ameryki Północnej i Południowej; • przedstawić problemy rdzennej ludności Ameryki.	• wymienić i wskazać na mapie państwa Ameryki, w których rdzenni mieszkańcy stanowią znaczny odsetek społeczeństwa.	• przedstawić historyczne zmiany sytuacji rdzennej ludności obu Ameryk; • ocenić tendencje zmian w relacjach między ludnością rdzenną i napływową, występujące w różnych krajach obu Ameryk.
• wskazać wielkie miasta Ameryki Południowej i Północnej; • zdefiniować pojęcie urbanizacji; • wskazać na mapie megalopolis w Stanach Zjednoczonych.	• wymienić problemy wielkich miast Ameryki Południowej; • zdefiniować pojęcie dzielnic nędzy.	• podać przyczyny i skutki urbanizacji pozornej; • przedstawić cechy megalopolis.	• wyjaśnić wpływ warunków środowiska przyrodniczego na lokalizację i funkcjonowanie miast w Ameryce Południowej i Północnej.	• przedstawić historyczne uwarunkowania współczesnej sytuacji polityczno-gospodarczej państw Ameryki Południowej i Północnej.
• wymienić elementy środowiska przyrodniczego Stanów Zjednoczonych wpływające na specyfikę tego kraju; • wyjaśnić pojęcie technopolia i podać przykład.	• wymienić cechy wybranej nowoczesnej gałęzi przemysłu; • wymienić przyczyny marnowania żywności w Stanach Zjednoczonych.	• opisać warunki rozwoju nowoczesnych gałęzi przemysłu w Stanach Zjednoczonych; • na podstawie danych statystycznych określić pozycję Stanów Zjednoczonych w gospodarce światowej.	• przedstawić rolę usług w gospodarce Stanów Zjednoczonych.	• określić wpływ wielkich koncernów na gospodarkę Stanów Zjednoczonych i świata.
• wymienić elementy środowiska przyrodniczego Australii oraz Oceanii	• przedstawić wybrane elementy środowiska przyrodniczego Australii.	• wyjaśnić genezę wybranych elementów środowiska przyrodniczego Australii oraz	• scharakteryzować klimat oraz roślinność Australii i wysp Oceanii.	• podać przykłady charakterystycznych zjawisk przyrodniczych w Australii

wpływające na specyfikę tych obszarów.		wysp Oceanii.		i Oceanii oraz wyjaśnić ich pochodzenie.
• nazwać grupy ludności zamieszkujące Australię; • wskazać regiony koncentracji ludności w Australii.	• wskazać najważniejsze działy gospodarki Australii; • omówić przyczyny nierównomiernego rozmieszczenia ludności Australii.	• omówić relacje między rdzennymi mieszkańcami Australii a przybyszami z Europy; • scharakteryzować rolnictwo Australii.	• wyjaśnić zależności między elementami środowiska przyrodniczego a gospodarką Australii.	• wyjaśnić jak położenie Australii wpływa na gospodarkę tego kraju.
• wyjaśnić pojęcia: Antarktyda, Antarktyka, Arktyka; • wskazać na mapie Antarktydę, Antarktykę, Arktykę.	• podać cechy środowiska przyrodniczego Antarktyki.	• wyjaśnić przyczyny występowania specyficznych warunków środowiska przyrodniczego na obszarach podbiegunowych.	• opisać działalność człowieka na obszarach podbiegunowych.	• wyjaśnić znaczenia Traktatu Antarktycznego dla środowiska przyrodniczego obszarów polarnych.
• wymienić jedną polską stację badawczą funkcjonującą w Arktyce lub Antarktyce.	• opisać badania jakie są prowadzone na stacjach polarnych.	• wskazać przyczyny zainteresowania człowieka obszarami polarnymi; • opisać warunki życia w polarnej stacji badawczej.	• przedstawić historię odkryć polarnych.	• ocenić znaczenie badań polarnych dla gospodarki i nauki.